

Sygn. akt III AUa 282/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek (spr.) SSO del. Aleksandra Mitros
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2014 r. w Szczecinie

sprawy M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 stycznia 2014 r. sygn. akt IV U 2353/13

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje ubezpieczonemu M. P. prawo do wyliczenia emerytury zgodnie z art. 55 w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

SSA Romana Mrotek SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSO del. Aleksandra Mitros

Sygn. akt III AUa 282/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 października 2013r. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił ustalenia ubezpieczonemu M. P. emerytury według nowych zasad, albowiem ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury przed dniem 31 grudnia 2008r. tj. ma już przyznane prawo do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013r. sygn. akt II UZP 4/13 w zakresie obliczania emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej dla ubezpieczonego urodzonego przed 1 stycznia 1949r., który wystąpił

z takim wnioskiem po dniu 31 grudnia 2008r., została podjęta w indywidualnej sprawie i tylko w tej sprawie jest wiążąca dla organu rentowego.

Od powyższej decyzji ubezpieczony M. P. wniósł odwołanie podnosząc, że spełnił wymogi określone w art. 55 ustawy emerytalnej. Odwołanie oparł na uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013r. sygn. akt II UZP 4/13.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2014r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony M. P., ur. (...), począwszy od 8 maja 2008r. pobiera świadczenie emerytalne przyznane w oparciu o przepis art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (decyzja organu rentowego z dnia 17 czerwca 2008r.).

Wiek emerytalny 65 lat ubezpieczony ukończył w dniu (...)

W okresie od 1 czerwca 2008r. do 30 czerwca 2013r. ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

W dniu 4 marca 2013r. do organu rentowego wpłynął wniosek ubezpieczonego w sprawie przyznania prawa do emerytury z uwagi na ukończenie 65 roku życia. Decyzją z dnia 25 marca 2013r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do wnioskowanego świadczenia począwszy od 1 marca 2013r. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto w.w.p.w. obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania do ubezpieczenia społecznego - wskaźnik ten wyniósł 152,10 %, natomiast wysokość świadczenia 2.964,54 zł.

Wnioskiem z 2 października 2013r. ubezpieczony zwrócił się do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie świadczenia w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej w związku z art. 55 ustawy emerytalnej. Decyzją z 7 października 2013r. organ rentowy odmówił dokonania żądanego przeliczenia świadczenia emerytalnego.

Emerytura obliczona w oparciu o treść art. 26 ustawy emerytalnej wyniosłaby 3.245,71 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.jedn. Dz.U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej.

Z kolei stosownie do treści art. 27 ust. 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny określony w art. 27 ust. 3 ustawy emerytalnej tj. 65 lat i 1 miesiąc, a ponadto ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. M. P. spełnił warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej. Jego świadczenie emerytalne obliczone zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej jest niższe (2.964,54 zł) niż to obliczone na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, które wyniosłoby 3.245,71 zł. Podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej stanowi bowiem kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Zdaniem Sądu Okręgowego w okolicznościach niniejszej sprawy złożenie przez ubezpieczonego w dniu 2 października 2013r. wniosku o obliczenie emerytury na nowych zasadach jest bezskuteczne, ponieważ możliwość obliczenia

emerytury na nowych zasadach dotyczy wyłącznie tych ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949r., którzy nie mają ustalonego świadczenia na zasadach dotychczasowych. Zastosowanie art. 55 ustawy emerytalnej jest możliwe w przypadku mężczyzn, którzy pomimo tego, że po ukończeniu 65 roku życia mogli skorzystać z uprawnień emerytalnych, postanowili dalej kontynuować zatrudnienie. Tym samym ubezpieczeni tacy składając wniosek o emeryturę dopiero po 31 grudnia 2008r. mają przywilej wynikający z art. 55 ustawy emerytalnej, dotyczący wyboru sposobu obliczenia emerytury według nowych lub dotychczasowych zasad. Przywileju takiego nie posiadają ubezpieczeni, którzy korzystają już z uprawnień emerytalnych w wysokości obliczonej zgodnie z obowiązującymi w dniu złożenia wniosku przepisami - tak jak ma to miejsce w przypadku ubezpieczonego, pobierającego świadczenie emerytalnej poczynszy od 8 maja 2008r.

Sąd Okręgowy wskazał, że uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013r. sygn. akt II UZP 4/1.3 w zakresie obliczania emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej dla ubezpieczonego urodzonego przed 1 stycznia 1949r., który wystąpił z takim wnioskiem po dniu 31 grudnia 2008r. została podjęta w indywidualnej sprawie i tylko w ramach poczynionych w danej sprawie ustaleń faktycznych i prawnych.

W powyższej uchwale Sąd Najwyższy wyraził przekonanie, że nie ma przeszkód prawnych do objęcia przywilejem z art.55 ustawy również tych ubezpieczonych, w stosunku do których prawo do emerytury zostało wcześniej ustalone. Jako podstawę rozstrzygnięcia przyjął tezę, że „nie można kwestionować możliwości wielokrotnego przechodzenia na emeryturę”. Powołał się przy tym na treść art.21 ust.2 ustawy emerytalnej, który dopuszcza możliwość kilkakrotnego realizowania się ryzyka emerytalnego.

Poglądu tego Sąd Okręgowy nie podzielił.

Sąd Okręgowy wskazał, że w uzasadnieniu innej uchwały z dnia 14 czerwca 2006 roku I UZP 3/06 Sąd Najwyższy wskazał, że emerytura przyznana ubezpieczonemu po osiągnięciu przez niego powszechnego wieku emerytalnego w sytuacji, gdy był on uprawniony do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia, które w związku z tym powinno zostać ustalone z uwzględnieniem reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy. Prawo bowiem do emerytury ustalonej wcześniej nie wygasa, jest kontynuowane (podobnie w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Wrocławiu z dnia 7 maja 2012 roku w sprawie III AU z 57/12).

Emerytura jest to świadczenie, które przysługuje sytuacji spełnienia się ryzyka ubezpieczeniowego tj. utraty możliwości zarobkowania ze względu na wiek. Ustawodawca przewidział różne warunki, których spełnienie skutkuje ustaleniem prawa do emerytury np. w stosunku do osób pracujących w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przyjmuje się, że ci ubezpieczeni osiągają ryzyko emerytalne we wcześniejszym wieku z uwagi na zatrudnienie przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub o znacznym stopniu uciążliwości albo wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Niezależnie jednak od sytuacji, w której prawo do emerytury się realizuje, jest to to samo prawo, bez względu na podstawę prawną. Skoro ryzyko emerytalne to utrata możliwości zarobkowania ze względu na wiek, to pogląd, że można wielokrotnie tracić zdolność do pracy ze względu na wiek jest nie do zaakceptowania.

Powyzsze potwierdza – zdaniem Sądu Okręgowego - także analiza przepisów ustawy emerytalnej, gdzie w art.3 wymienione są enumeratywnie wszelkie świadczenia, których ustawa dotyczy - w art.3 pkt 1 ustawy wskazano, że ustawa obejmuje emeryturę, w tym emeryturę częściową. Mowa jest zatem o emeryturze określonej liczbą pojedynczą, co przeczy tezie postawionej przez Sąd Najwyższy, że ustawa przewiduje wielość emerytur, Wskazany przez Sąd Najwyższy przepis art.21 ust.2 ustawy wskazuje jedynie sposób obliczenia podstawy wymiaru świadczenia. Raz nabyte prawo do emerytury nie wygasa, jest kontynuowane (ustawodawca przewidział jedynie możliwość zawieszenia tego prawa w określonych sytuacjach – por. art.103 ust. 1, art. 103 a i art.104 ust. 1 ustawy).

Z tych też względów w przepisie art. 55 ustawy emerytalnej ustawodawca nie wskazuje, że warunek zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury po 31 grudnia 2008r. dotyczy pierwszego wniosku o emeryturę. Skoro ustawodawca nie przewiduje wielokrotnego przechodzenia na emeryturę, to takie zastrzeżenie jest zbędne.

Sąd Okręgowy wskazał, że ustawodawca przewidział możliwości skorzystania z emerytury kapitałowej przez tych ubezpieczonych, którzy nabyli uprawnienie emerytalne „na starych zasadach”. W myśl art.25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli ubezpieczony pobierał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50e, 184 ustawy emerytalnej lub 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006r. nr 97. poz.674 z późn. zm.) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, ustaloną zgodnie z ust.1 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Przepis ust. 1b stosuje się również w przypadku, gdy ubezpieczony pobrał emeryturę górniczą, określoną w art. 34 lub w art. 48 i 49, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r. (art.25 ust. 1c ustawy). Trudno zatem przyjąć, że przepis art. 55 ustawy reguluje tę samą materię, ale na zdecydowanie korzystniejszych warunkach dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949r. Treść art.55 ustawy w relacji z art.25 ust.1b i 1c ustawy staje się racjonalna jedynie pod warunkiem, że dotyczy osób, które wcześniej świadczenia emerytalnego nie pobierały bo wystąpiły z wnioskiem o przyznanie emerytury dopiero po 31 grudnia 2008r.

Zdaniem Sądu Okręgowego odmienna wykładania tego przepisu prowadziłyby do znacznego uprzywilejowania jednej grupy osób korzystających z tzw. wcześniejszej emerytury (urodzonych przed 1 stycznia 1949r.) a jednocześnie do dyskryminacji innej grupy takich osób (wymienionych w art.25 ust. 1b i 1c ustawy) i byłaby sprzeczna z zasadą równości wobec prawa wyrażoną w art. 32 Konstytucji KP, która wy/maga. aby prawo traktowało w podobny sposób osoby znajdujące się w podobnej sytuacji,

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony, który zgłosił wniosek o przyznanie emerytury przed 31 grudnia 2008r. i emeryturę tą pobierał, nie może skorzystać z przywileju przewidzianego w art.55 ustawy.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych złożył ubezpieczony. Zaskarżył wyrok w całości. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku.

Apelujący wskazał, że Sąd Okręgowy prowadzi niedopuszczalną wykładnię rozszerzającą w zakresie art. 55 ustawy emerytalnej, bowiem dokonuje interpretacji w sposób szeroki i rozszerzający pośród przepisów, między przepisami i współwewnątrz. Konstrukcja tej wykładni jest kaskadowa i opiera się o przestarzały stan prawny, gdy idzie o 2006 r. i uchylone przepisy i przez to nie bierze pod uwagę licznych i wielokrotnych nowelizacji ustawy od 2006r. do 2014r, gdzie wystąpiły stany nowe i modyfikacje.

Zdaniem apelującego Sąd Okręgowy rozszerzoną wykładnią odszedł od intencji ustawodawcy, bowiem sprowadził do wspólnego mianownika dwie różne i nie takie same grupy emerytów. Bezpodstawnie złączył w swej interpretacji emerytów zwyczajnych z elitarną grupą zawartą w ustawie w rozdziale 3a - Emerytury górnicze, a w szczególności poprzez wykorzystanie w interpretacji art. 25 ust. 1c, przepisu z gruntu emerytur górniczych. Emerytury górnicze to inna materia i wyodrębnienie w zakresie szczególnych uregulowań. Nie można porównywać i zestawiać przepisów adresowanych do emerytów klasy górniczej i emerytów bezklasowych w zakresie interpretacji art. 55 ustawy emerytalnej. Pomiedzy tymi emeryturami nie można stawiać znaku równości i sprowadzać ich do wspólnego mianownika.

Apelujący wskazał, że litera i duch ustawy inaczej widzi emerytury zawarte w rozdziale 3a ustawy i inny jest duch ustawy w zakresie emerytur pozostałych. W ustawie są w tym zakresie dwa różne punkty widzenia i na tych różnicach nie można tworzyć jednolitej wykładni art. 55 dla wszystkich grup łącznie. Stąd wykładnia dokonana przez Sąd Okręgowy jest konstrukcyjnie chybiona i nie zasługuje na uznanie.

Sąd Okręgowy nie odkodował art. 55 w sposób językowo ścisły stosując wykładnię literalno -gramatyczną.

Nadto Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wykładni błędnie podnosi kwestie znacznego uprzywilejowania osób z tzw. wcześniejszej emerytury (urodzonych przed 1 stycznia 1949r.), bowiem nie zauważa ekwiwalentności pomiędzy obowiązkowym płaceniem składek emerytalnych podczas zatrudnienia emeryta (kontynuowania ubezpieczenia),

a z drugiej strony uprawnienia z wypełniania obowiązku, które wyraża się możliwością ponownego przeliczenia emerytury w oparciu o art. 55 ustawy emerytalnej. Ustawodawca zadbał o spójność i ekwiwalentność pomiędzy obowiązkiem a uprawnieniem. Zatem uprzywilejowanie o którym mówi Sąd Okręgowy jest pozorne.

Ponadto wykładni zaprezentowanej przez Sąd Okręgowy nie popiera również Sąd Najwyższy w uchwałach:

- z dnia 4 lipca 2013r. sygn. akt II UZP 4/13, - z dnia 10 lipca 2013r. sygn. akt II UK 424/12.

Ww. uchwałach Sąd Najwyższy przywołuje treść art. 21 ust. 2 ustawy emerytalnej, który dopuszcza ponowne ustalanie podstawy wymiaru dla osoby, która miała określone wcześniej prawo do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego jest zasadna.

Emerytura na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach przysługiwała przed 1 stycznia 2013 r. (przed zmianą wynikającą z art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r. poz. 637) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy osiągnęli powszechny, podstawowy wiek emerytalny, wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn, i wykazali okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura ta, tak w poprzednim stanie prawnym, jak obecnie, obliczana jest według zasady określonej w art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.) jako procent kwoty bazowej oraz okresów składkowych i nieskładkowych wyliczony według wskaźników wskazanych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3, z uwzględnieniem art. 55. Oznacza to, że dla niektórych osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. przewidziana została możliwość obliczenia emerytury według wartości zgromadzonych składek, na zasadach określonych w art. 25 i 26 ustawy. Dotyczy to tych osób, które po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego pozostawały w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych (obowiązkowych lub dobrowolnych), a z wnioskiem o emeryturę wystąpiły po dniu 31 grudnia 2008 r. Warunkiem uwzględnienia takiego wniosku jest ustalenie, że emerytura obliczona na podstawie art. 26 jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53, co jest możliwe w przypadku osób, które po wejściu w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegały ubezpieczeniom przez odpowiednio długi okres i osiągały wysokie przychody.

Wątpliwości powstałe na tle stosowania art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostały rozstrzygnięte w orzecznictwie przez stwierdzenie, że ustanawia on uprawnienie do przeliczenia emerytury ustawowej przez ubezpieczonych urodzonych przed dniem 31 grudnia 1948 r., którzy po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuowali ubezpieczenie i wystąpili o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. niezależnie od tego, czy wcześniej złożyli wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257). Sąd Najwyższy uznał także, że emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną niezgodnie z wnioskiem emerytalnym (wadliwie) na podstawie dotychczasowych zasad (art. 27 w związku z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach) nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury "kapitałowej" (art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy), jeżeli kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz gdy z wnioskiem o przyznanie tej emerytury wystąpił po dniu 31 grudnia 2008 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2013 r., II UK 23/13, OSNP 2014 Nr 6, poz. 85). Z motywów tego orzeczenia wynika, że także emeryt, który po ustaleniu i pobraniu emerytury był osobą czynną zawodowo i z tego tytułu kontynuował obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zachował status ubezpieczonego spełniającego warunki do uzyskania najkorzystniejszego wymiaru należnego mu świadczenia emerytalnego, w tym do jego obliczenia metodą "kapitałową", jeżeli emerytura obliczona według nowych zasad na podstawie art. 26, jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, o ile spełnił warunki wymagane w art. 55 tej ustawy, w tym złożył wniosek emerytalny po dniu 31 grudnia 2008 r.

To stanowisko zostało sformułowane wobec emeryta, który pobierał emeryturę przyznaną i obliczoną wadliwie, niezgodnie z wnioskiem o jej przyznanie "w najkorzystniejszym wariantcie". W takim wypadku emeryt - w ocenie

Sądu Najwyższego - nie utracił prawa do obliczenia korzystniejszej wysokości emerytury na podstawie art. 26, jeżeli kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe, skoro już w pierwszym wniosku o emeryturę złożonym po dniu 31 grudnia 2008 r. domagał się jej przyznania "w najkorzystniejszym wariantcie", obejmującym obliczenie na podstawie art. 55 ustawy.

W kolejnym wyroku z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/13 (niepubl.) Sąd Najwyższy uznał, że art. 55 ustawy, umożliwiając ubezpieczonemu urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury uzyskanej po ukończeniu wieku powszechnego, według art. 26, "zrównuje" w pewnym sensie sytuację osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. z sytuacją osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które - jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej - mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny, złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, wyliczanej według art. 24 ustawy. W związku z tym przyjął, że jeżeli istnieje możliwość obliczenia emerytury przysługującej ubezpieczonemu na podstawie art. 27 (urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r.), który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego oraz z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po dniu 31 grudnia 2008 r., organ rentowy jest zobowiązany obliczyć należne mu świadczenie emerytalne zarówno według dotychczasowych zasad (art. 27 w związku z art. 53), jak i według nowych zasad (art. 26 w związku z art. 55), a następnie przyznać mu emeryturę w wyższej wysokości (art. 55 w związku z art. 100 ust. 1 ustawy).

Przedstawione orzeczenia wskazują na kierowanie się przy wykładni art. 55 ustawy brzmieniem przepisu, z dostrzeżeniem, że nie wynika z niego, by wniosek o emeryturę w powszechnym wieku musiał być pierwszym wnioskiem o świadczenie. Traktuje się także zawartą w nim regulację jako uprawnienie do przeliczenia emerytury przyznanej i wypłacanej na podstawie art. 27 ustawy przez wszystkich ubezpieczonych, którzy nadal, po uzyskaniu statusu emeryta, opłacają składki na ubezpieczenie społeczne emerytalne i rentowe, przez co pomnażają swoje konto, pod warunkiem jednak, by wystąpili z wnioskiem o emeryturę nie wcześniej niż po dniu 31 grudnia 2008 r., czyli by nie mieli ustalonego prawa do emerytury przed wskazaną datą. Nawiązując do wykładni historycznej, Sąd Najwyższy w wymienionej uchwale wskazał, że sposób wyliczania emerytury w tzw. formule zdefiniowanej składki zaczął obowiązywać dopiero od dnia 1 stycznia 2009 r., więc warunek kontynuowania ubezpieczenia i wystąpienia z wnioskiem po dniu 31 grudnia 2008 r. miał umożliwić wyliczenie emerytury od sumy składek odkładanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego, stąd przywiązywanie znaczenia do kontynuowania opłacania składek, a nie do ubiegania się o emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. Sąd Najwyższy wskazał także w uchwale, że - uwzględniając art. 21 ust. 2 tej ustawy - na emeryturę można przechodzić kilka razy.

Podzielając ten pogląd, można zaaprobować stanowisko, że nie jest kwestionowana w orzecznictwie możliwość kilkakrotnego uzyskiwania prawa do emerytury, lecz tylko wówczas, gdy każdorazowo inne przesłanki będą decydowały o ziszczeniu się ryzyka emerytalnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 120/04, OSNP 2005 Nr 16, poz. 257 oraz uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2004 r., II UZ 13/04, OSNP 2004 Nr 23, poz. 409).

Za nietrafną należy jednak uznać ocenę tego Sądu, że osobom wskazanym w art. 55 ustawy i spełniającym przewidziane w tym przepisie warunki, może być przyznana emerytura obliczona w sposób określony w art. 26 ustawy. Nie można w takim wypadku mówić o złożeniu kolejnego wniosku emerytalnego o przyznanie "emerytury po emeryturze". W art. 55 chodzi nie o przyznanie, lecz o obliczenie według innych zasad emerytury już nabytej po spełnieniu warunków z art. 27 ustawy i przyznanej na wniosek złożony po dniu wskazanym w tym przepisie. Wyraźnie stanowi się w nim o możliwości obliczenia emerytury na podstawie art. 26, czyli - wnioskując z treści przepisu - emerytury przyznanej na wniosek zgłoszony po dniu 13 grudnia 1948 r., po spełnieniu warunków określonych w art. 27 ustawy. Nie chodzi też o osoby, które wstrzymywały się z pobieraniem należnej emerytury. Pogląd o czystym koncie emerytalnym osób zgłaszających wniosek na podstawie art. 55 ustawy został obalony we wspomnianej uchwale z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13. Gdyby zresztą ustawodawca miał uznać taką praktykę przy zastosowaniu art. 55 ustawy za niedopuszczalną, niezbędne byłoby zaznaczenie w tym przepisie, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe

jest tylko raz, w związku z pierwszym wnioskiem emerytalnym. Takiego zastrzeżenia nie ma w treści tego przepisu oraz nie można go z niej wywodzić (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2014 r., I UK 345/13, niepubl.).

Według Sądu Najwyższego, nie jest możliwa utrata uprawnienia do zweryfikowania wysokości długoterminowych świadczeń emerytalnych ustalonych w deklaratoryjnych decyzjach emerytalnych, więc emerytura może być wyliczona równolegle według zasad ustalonych w art. 53 w związku z art. 27 i według nowych zasad wynikających z art. 26 w związku z art. 55 (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/13, niepubl.).

Należy podkreślić, że zasadnicze znaczenie dla zastosowania art. 55 ustawy ma utrzymywanie przez osobę w nim określonej statusu osoby ubezpieczonej (art. 4 ust. 13 ustawy), oraz stwierdzić, że status ten zachowują osoby, które przeszły na emeryturę, jeżeli po przyznaniu prawa podlegają obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i 14 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 z późn. zm.). W konsekwencji, emerytura osób, które spełniły warunki przewidziane w art. 27 i pobierały świadczenia na wniosek złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. powinna być wyliczona na podstawie art. 53 z uwzględnieniem art. 55 w związku z art. 26 ustawy, jeżeli po ukończeniu wieku 60 lub 65 lat podlegały ubezpieczeniom społecznym obowiązkowo lub dobrowolnie.

W niniejszej sprawie oznacza to, że skoro skarżący kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz spełniał warunki, o których mowa w art. 55 ustawy, w tym złożył wniosek o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy po dniu 31 grudnia 2008 r., to emerytura powinna mu być wyliczona na podstawie art. 53 i - jak ten przepis stanowi - "z uwzględnieniem" art. 55 ustawy.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 §1 kpc.

SSA Romana Mrotek SSA Zofia Rybicka - Szkibieli SSO del. Aleksandra Mitros